

TF Themagroep Doelen (9-1-10)

Strategische en operationele doelen

1. Inleiding

De Taskforce ziet het als haar taak de bestaande doelen van het biodiversiteitbeleid tegen het licht te houden en waar nodig aan te scherpen of te herformuleren. Daarbij worden vier niveaus onderscheiden die onderling nauw samenhangen, nl

1. visie (wereldbeeld 2050)
2. richtinggevende doel (goal): wat wil je bereiken,
3. strategische doelen (objectives): hoe wil je dat bereiken
4. operationele doelen: welke actie ga je ondernemen .

In de TF vergadering van 28 oktober jl is de visie (het wereldbeeld 2050) besproken en vastgesteld. De visie is in deze notitie uitgewerkt tot één richtinggevend doel en een flink aantal strategische en operationele doelen. Daarbij is gebruik gemaakt van de input van een viertal workshops waar in totaal zo'n 70 deskundigen hebben deelgenomen.

2. Richtinggevend doel: *Behoud, duurzaam gebruik en eerlijke verdeling*

De Taskforce beschouwt het Biodiversiteitsverdrag (CBD) als belangrijkste kader voor het realiseren van haar lange termijnvisie. Het CBD heeft als hoofddoel behoud, duurzaam gebruik en de eerlijke verdeling van de voordelen van het gebruik van biodiversiteit. Een zwak punt is daarbij dat de CBD- doelen vooral in kwalitatieve termen zijn uitgewerkt. Een echte bottom line is alleen geformuleerd ten aanzien van het behoud van biodiversiteit. Het doel is om 'in 2010 te komen tot een significante afname van het huidige tempo van de achteruitgang van biodiversiteit'. De EU heeft de CBD-doelstelling aangescherpt tot het stoppen van biodiversiteitsverlies in 2010. Een groot aantal landen (waaronder Nederland) heeft zich in 2008 verbonden aan de doelstelling dat de mondiale ontbossing in 2050 gestopt moet zijn. De doelen van de EU zijn daarmee meestal ambitieuzer dan de mondiale afspraken.

Het Nederlandse beleid is verwoord in het Beleidsprogramma Biodiversiteit Werkt (2008-2011). Dit plan geeft aan dat het Biodiversiteitsverdrag, de Millennium Development Goals en het beleid van de Europese Unie richtinggevend zijn. Het beleid is in lijn met de Europese ambitie, met als specificaties om het zorgen voor een geschikt leefmilieu in 2020 voor alle van nature in ons land voorkomende soorten (baseline 1982) en het realiseren van een aandeel duurzaam hout in de import van minimaal 50% in 2012.

Mede gelet op de discussies in de workshops beveelt de Taskforce aan het ambitieniveau van het biodiversiteitsbeleid te verhogen door:

- In internationaal verband voor meerdere ecosysteemttypen een bottom line te formuleren en in te brengen in de COP van het CBD
- In nationaal verband niet alleen een behoudsdoel te formuleren, maar ook een ambitie voor herstel van biodiversiteit neer te leggen, waarbij gedacht wordt aan een toename van de Mean Species Abundance¹ (nu 15%)

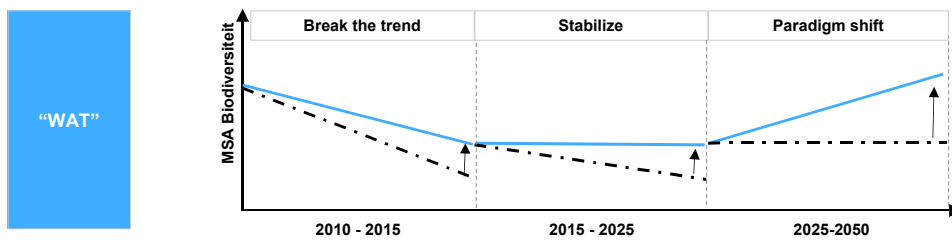
¹ The Mean Species Abundance is a pressure-based version of the Natural Capital Index (NCI). The NCI is the average abundance of the original species compared to their abundance in the natural or hardly affected (pre-industrial) state. NCI is calculated by the product of the size of the remaining ecosystem (quantity) and its quality. Zie; <http://www.pbl.nl/en/dossiers/Biodiversity/FAQs>

- Bij het duurzaam gebruik van biodiversiteit niet alleen uit te gaan van een no nett loss, maar ook van het benutten van kansen voor herstel (nett positive impact)
- Het principe van een eerlijke verdeling van de opbrengsten van biodiversiteit (lusten en lasten) te verankeren in een Fair Earth Share² voor Nederland

Kort gezegd beveelt de Taskforce dus aan om, in het verlengde van haar wereldbeeld voor 2050, herstel van biodiversiteit als uiteindelijk doel te kiezen.

Onderstaande figuur geeft dit streven weer.

Richtinggevend Doel

3. Strategische en operationele doelen

Gelet op de eerdere discussies in de Taskforce en de workshops beveelt de Taskforce aan te focussen op een vijftal strategische doelen en die in te vullen in meetbare termen. Het betreft:

1. Integratie Economie en Ecologie
2. Optimalisatie landgebruik
3. Verminderen van de ecologische voetafdruk en benutting kansen voor nieuwe toepassingen van biodiversiteit door innovatie in productieprocessen en ketens
4. Verminderen van de Nederlandse voetafdruk door anders te consumeren
5. Bewustwording, educatie, kennisontwikkeling

De verantwoordelijkheid voor het realiseren van de strategische doelen ligt niet bij de Taskforce, maar bij de overheid en de maatschappelijke partners. Om te laten zien dat de strategische doelen met vereende inspanning ook daadwerkelijk op afzienbare termijn te realiseren zijn, heeft de Taskforce een vijftiental operationele doelen (acties) geformuleerd waarvoor zij zelf verantwoordelijkheid neemt. De Taskforce zal deze acties niet allemaal zelf uitvoeren, maar wel het initiatief ertoe nemen en ervoor zorgen dat tijdig over de resultaten kan worden beschikt. De acties zijn zodanig gekozen dat zij handelingsperspectief bieden aan

² Als de totale biologische productieve oppervlakte van de aarde wordt verdeeld onder alle bewoners, is er 1.45 hectare vruchtbaar land en 0.55 hectare water beschikbaar. Dit wordt ook wel de 'Fair Earth Share', genoemd. De individuele voetafdruk in Nederland was in 1991 3.32 ha/capita. Zie oa <http://www.sustainablefootprint.org/nl/cms/gebruikersscherm.asp?itemID=191>

NL actoren, iets in beweging zetten en aanvullend zijn op wat al gebeurt. Daarbij wordt aangetekend dat de precieze formulering en afbakening van de doelen een zaak is van voortdurende toetsing in de Taskforce en de themagroepen.

3.1 Integratie Economie en Ecologie

In 2050 dient het huidige dominante economische model bijgesteld te zijn tot een model dat waarde toekent aan de diensten die ecosystemen nu en in de toekomst leveren.

Met het oog hierop dient uiterlijk in 2015 sprake te zijn van:

- structurele kwantitatieve waardering van ecosystemen en ecosysteemdiensten in de besluitvorming van de Nederlandse overheid (MKBA, MER etc) en in de prijs van producten en diensten (Nederland én Europa)
- kansrijke markten voor institutionele/conventionele beleggers op het vlak van behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit
- een subsidie- en belastingstelsel dat ondersteunend is voor het realiseren van de biodiversiteitdoelen

Met het oog op het realiseren van deze doelen zal de Taskforce in 2010:

- advies vragen aan het CPB over aanpassing van de discontovoet voor biodiversiteit en ecosysteemdiensten naar 0%
- aanbevelingen doen aan het kabinet voor het aanpassen van financiële prikkels (subsidies, belastingen) die schadelijk zijn voor behoud en duurzaam gebruik van biodiversiteit.
- een voorstel doen aan het kabinet voor herziening/actualisering van de regeling Groen Beleggen Buitenland
- een REDD pilot programma starten dat primair gericht op het Nederlandse bedrijfsleven.

Coördinatie: Themagroep Economische Instrumenten

3.2 Optimalisatie landgebruik

In 2050 dient een belangrijke slag gemaakt te zijn in het optimaliseren van het landgebruik door middel van een ruimtelijke ordening die ondersteunend is voor de biodiversiteit, voedselproductie én vermindering milieubeslag. Zowel nationaal als internationaal.

Daartoe dient in 2015:

- de Ecologische Hoofdstructuur te zijn gerealiseerd conform de oorspronkelijke aanpak
- het concept Agrarische Hoofdstructuur te worden gehanteerd als contramal voor ecologische netwerken (nationaal en internationaal).
- het Nederlandse Nederlandse Natura 2000 netwerk fysiek te zijn verbonden met Natura 2000 gebieden in omliggende landen
- de Nederlandse overheid samen met Europese partners een samenhangende en vernieuwende visie te hebben ontwikkeld op landgebruik en ruimtelijke ordening (landbouw, natuur én stad)
- in het kader van het Nederlandse ontwikkelingssamenwerkingsbeleid een vijftal grootschalige en samenhangende ecoregionale programma's te zijn opgepakt ten behoeve van biodiversiteitbehoud, verbetering voedselproductie en klimaatadaptatie.

Met het oog op het realiseren van deze doelen zal de Taskforce in 2010 het initiatief nemen tot:

- het uitzetten van een ontwerpopgave die gericht is op het ontwikkelen van nieuwe, verrassende functiecombinaties voor natuur, landbouw en stedelijke functies in Nederland, mede in het licht van klimaatadaptatie. Op basis daarvan kan besloten worden pilots op zetten om de ideeën in de praktijk te toetsen.

- het inwinnen van een advies over vernieuwing van het landinrichtingsinstrumentarium (de ruilverkaveling terug) ten behoeve van de realisatie van de EHS, behoud en herstel van het landschap en verbetering van de (grond)waterkwaliteit.
- het starten van een lobbycampagne om uiterlijk in 2015 te komen tot afspraken tussen de Rijnsoeverstaten over het realiseren van een klimaatbestendige Rijnkorridor naar het voorbeeld van het Nederlandse Ruimte voor de Rivier concept
- publiek-private investeringen in ecologische netwerken en zeereservaten in landen waarmee Nederland een speciale relatie heeft (Antillen, Suriname, Indonesië). Dit als concrete bouwsteen voor het een Green Development Mechanisme.
- het organiseren van een internationale conferentie om een impuls gegeven aan het toepassen het ecoregionaal ontwikkelingsconcept. De conferentie is gericht op Nederlandse actoren en actoren uit ontwikkelingslanden en zal aandacht schenken aan sociale, economische en ecologische aspecten en de positie van kleine boeren.

Coördinatie: nader uit te werken. Rudy Rabbinge is bereid hierin het voortouw te nemen

3. 3. Verminderen van de voetafdruk en benutten van kansen voor nieuwe toepassingen van biodiversiteit door innovatie in productieprocessen en ketens

In 2050 dient de milieudruk op biodiversiteit aanzienlijk te zijn verminderd door innovaties in productieprocessen en in de keten naar klant. Deze innovaties leiden ook tot tal van nieuwe duurzame toepassingsmogelijkheden van soorten en genen uit de natuur (bijvoorbeeld farmacie, veredeling) die een belangrijke bijdrage is leveren aan welvaart en welzijn en veel nieuwe waarde creëren. Een en ander in nauwe samenwerking tussen onderzoekinstellingen, overheden en maatschappelijke actoren en is ondersteund door een goede infrastructuur, ondersteunende regelgeving en een stimuleringsbudget.

Om dit te realiseren dient:

- het parlement uiterlijk in 2013 een Groen Industriebeleidsplan te hebben vastgesteld, inclusief een selectie van winnende clusters (bijvoorbeeld biotech, klimaatadaptatie, aquacultures, bodembiodiversiteit).
- het bedrijfsleven de kringloop in productieprocessen in 2020 zoveel te hebben mogelijk gesloten (naar het voorbeeld van Cradle to Cradle)
- het bedrijfsleven in de EU in 2020 uitsluitend grondstoffen te gebruiken die mede op basis van biodiversiteitsoverwegingen zijn gecertificeerd
- het Nederlands bedrijfsleven in 2020 offsetting toe te passen, bij voorbeeld zoals uitgewerkt door het Business & Biodiversity Offset Programme
- de Nederlandse landbouw uiterlijk in 2020 het gebruik van bestrijdingsmiddelen te hebben beperkt tot noodgevallen en het gebruik van voedingsstoffenkringlopen te hebben gesloten door innovaties op het vlak van agrobiodiversiteit en bodembiodiversiteit
- in 2012 in EU verband te zijn vastgelegd dat de doelstellingen van het Biodiversiteitsverdrag expliciet uitgangspunt vormen van het herziene Gemeenschappelijk Landbouw en Visserijbeleid. Dit met het oog op het versterken van de coherentie in het EU beleid.

De Taskforce beschouwt een technologische revolutie als onmisbaar voor het bereiken van de biodiversiteitsdoelen Nederland beschikt in de kern over sterke competenties om in deze slag een voortrekkersrol te spelen. Daarom zal de Taskforce in 2010 het initiatief nemen tot een pilot voor het opzetten van een aparte workstream 'Biobased Solutions'. Dit in aansluiting op en in samenhang met bestaande overheidsprogramma's als Biobased Economy en IDH, maar

met de focus op oplossingen die een robuuste bijdrage leveren aan het behoud van biodiversiteit (no regret solutions). De pilot is mede gericht op het ontwikkelen van een activerend industriebeleid in NL dat ondersteund wordt met een instrumentarium dat enerzijds innovaties bevordert en kansen verzilvert en anderzijds sturingsmiddelen aanreikt om negatieve effecten te minimaliseren. Daarbij zal ook aandacht worden besteed aan het communiceren van successen en het exporteren van kennis en expertise.

Uitvoering: Rudy Rabbinge en Jan Zuidam nemen de verantwoordelijkheid voor verdere uitwerking.

3.4. Verminderen van de voetafdruk door anders te consumeren

In 2050 dient onze ecologische voetafdruk door de consumptie van vernieuwbare natuurlijke hulpbronnen beperkt te zijn tot ons Fair Earth Share (tov 2005). Dit kan worden bereikt door het consumptiepatroon van burgers en het grondstofgebruik van bedrijven actief bijsturen door overtuiging, het aanbieden van alternatieven en wettelijke en financiële prikkels en regelgeving.

Als tussenstap dient de consumptie van natuurlijke hulpbronnen door Nederlandse burgers uiterlijk in 2020 te zijn afgenomen met 50% tov baseline 2005.

Met het oog op het realiseren van deze doelen zal de Taskforce in 2010 het initiatief nemen tot:

- het opstellen van een Europese discussienotitie over een gemeenschappelijk en transparant systeem van duurzaamheidskeurmerken dat mede is gebaseerd op het principe van no nett loss van biodiversiteit
- het uitbrengen van een concreet advies over het matigen van het gebruik van dierlijke eiwitten, met inzet van een mix van instrumenten (overtuiging, aanbieden alternatieven en wettelijke en financiële prikkels en regelgeving) waarbij het instrument bestemmingsheffing niet op voorhand uitgesloten. De opbrengsten van zo'n heffing zouden kunnen worden aangewend om het beleid gericht op verduurzaming, vermindering en verandering van de eiwitconsumptie te financieren.
- een voorstel voor het wettelijk verankeren van de standaarden voor duurzaam inkopen

Coördinatie: Themagroep Voeding, Gezondheid en Consument

3.5 Bewustwording

In 2040 dient het kringloopdenken gemeengoed te zijn bij burgers en bedrijfsleven. Hiertoe dienen de hoofdlijnen en speerpunten van de Taskforce in 2012 bekend te zijn bij de belangrijkste actoren in nationale en internationale kaders. Daarnaast zal de Taskforce in 2011 voorstellen doen voor het beter integreren van natuurbeleving en natuurbewustzijn in het onderwijs en zal zij stimuleren dat in 2011 een langjarige draaggolfcampagne wordt gestart over het belang van biodiversiteit en ecosysteemdiensten en het belang van het kringloop denken.

Uitvoering:

De verantwoordelijkheid voor communicatie over de strategische en operationele doelen berust bij de afzonderlijke thema groepen. Het secretariaat verzorgt de algemene coördinatie, in afstemming met de voorzitter en de manager van het programma Biodiversiteit, Henk de Jong.

Samenvattend:

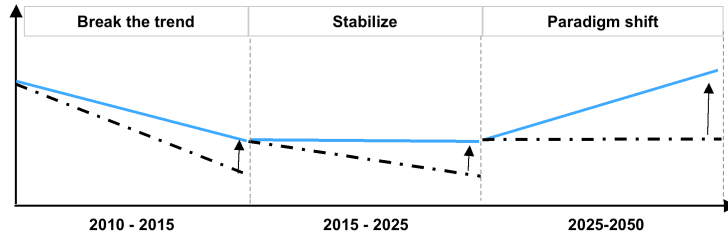
Onderstaande tabel geeft een overzicht van de voorgestelde doelen en de bijbehorende acties.

Richtinggevend doel	Behoud, duurzaam gebruik en eerlijke verdeling van biodiversiteit			
Strategische doelen	Integratie Economie & Ecologie	Optimalisatie landgebruik	Anders consumeren	Innovatief-duurzaam produceren
Gericht op Nederland/ Europa	*Discontovoet aanpassen *Vergroening belastingen en subsidies *Biodiversiteit uitgangspunt GLB/GVB	*Ontwerp nieuwe functie-combinaties. *Vernieuwing landinrichtings-instrumentarium * <i>Rijn</i> corridor als opstap naar klimaatbestendig Natura 2000 netwerk	*EU biodiversiteits keurmerk *Advies matiging eiwitconsumptie *Wettelijke verankering duurzaam inkopen	*Biobased Solutions (incl beleid en ondersteunende instrumenten)
Gericht op ontwikkelings landen	*Herziening Regeling Groen beleggen buitenland *REDD pilot programma	*GDM fonds beschermde gebieden (incl marien) *Impuls ecoregionale ontwikkeling (economie/ecologische voedsel productie)		
Bewustwording Specifiek	Conclusies TEEB vertalen naar lokale/reg/nat/intern overh & bedrijven	Waarde besch. gebied communiceren; rol van overheid als bewaker 'Commons'	Normverandering vlees/vegetariër; waardeverandering hebben => ervaren.	Transparantie=must; wetgeving waar nodig => level playing field belooft koplopers.
Bewustwording algemeen	*Natuurkennis integreren in het onderwijs * Publiekscampagne – informeren, keuzevrijheid laten. (inclusief kringloopdenken en koppeling biodiversiteit-klimaat). *Hoofdpijnen en speerpunten TF communiceren en verankeren in (inter)nationale kaders.			

De doelen en acties beogen een samenhangend stappenplan te bieden met een goede mix van maatregelen veraf en dichtbij. Visueel kan dit als volgt worden samengevat:

Doelen biodiversiteit

“WAT”

“HOE”

